

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.
Pe jumătate an .. 10
Pe 1 lună .. 2Pentru România și America
10 coroane.Pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicație.Manuscrise nu se
inapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Achitarea din Budapesta.

Ne vedem îndemnați din mai multe considerații a reveni asupra cazului senzațional achitării »Poporului Român« — despre care am relatat în numărul nostru de ieri — și care este obiect de discuție și în presa maghiară.

Din capul locului ținem să repetăm declarația ce am făcut ieri: nu bănuim și nici nu împărtășim bănuelile ce le fac alții.

Intre împrejurările noastre actuale politice, ne dăm seama, că acuzațiunea cea mai gravă, ce am putea-o aduce atât persoanelor cât mai ales ziarelor românești, este de a presupune că ar tergiveza în ascuns cu guvernul actual, că ar solicita și ar primi dela acest guvern favoruri și grații. Nu ne-a dat nici un motiv dl Dimitrie Birăuț să-i aducem tocmai dlui această gravă acuzațiune. Cu atât mai puțin o putem aceasta face față de »Poporul Român«, care precum se știe angajează și pe vre-o câțiva dintre deputații naționali cari s'au grupat în jurul lui.

E firesc însă dacă am dori să aflăm motivul, care a îndemnat pe ministrul de justiție dl Polónyi, să s'arete nu numai generos față de un »agitator român«, dar în exercicierea acestei generosități să meargă chiar până la o vădită disconsiderare a legii.

Cum să înțelegem această bunăvoință?

S'a convins oare dl Polónyi, că este curată infamie ce se face cu presa românească? S'a convins oare ministrul de jus-

tiție, că persecutarea miserabilă ce continuă de decenii acum împotriva presei românești, este o injustiție nedeamnă de spiritul vremii în care trăim și care nu poate să folosească la nimic, și în ori ce caz mai puțin scopurilor pentru care se face? Inseamnă cazul de achitare din Budapesta sfârșitul erei de persecuții și inaugurarea unei ere de libertate cinstită de presă?

Neconștient această ar fi singura explicație firească, dacă nu ni-ar izbi faptele, iluziunea și de altfel greu de a fi-o construi despre actualul guvern. Iar faptele ne spun, că pe când în Budapesta dl Polónyi retrage procesele împotriva »Poporului Român«, în Oradea-marea procurorii săi lucrează febril la procese noi împotriva »Tribunei«, luată așa se vede la țintă de dl Polónyi care chiar și cu prilejul amnestiei sale generale, a făcut o excepție onorabilă cu »Tribuna«, susținând numai față de dânsa un proces, terminat acum câteva săptămâni, cu osândă de 7 luni temniță a acuzatului Avram Indreica și 500 de cor. amendă din cauția ziarului.

Lăsăm însă la o parte combinațiile asupra acestei tactice a dlui Polónyi, pe care nu suntem destui de cuminte a o înțelege, dar reținem cazul din Budapesta, ca un caz de precedentă, la care ne vom provoca, d'aci nainte și la care nu știm de s'a gândit dl Polónyi, că-l va statua prin procedura procurorului său din Budapesta.

Procurorul Sélley a motivat retragerea proceselor împotriva dlui Birăuț în următorul chip:

— Considerând că Dimitrie Birăuț a

fost tras la răspundere numai ca redactor responsabil și dânsul a ezitat în decursul cercetării a extrada pe autor, din aceasta reiese, că nu dânsul este autorul articolelor incriminate. Iar intenția legii nu este ca judecătoria să pedepsească *strohmanni*, drept aceea retrag acuza împotriva lui Birăuț și nu cer pedepsirea sa.

Va să zică intenția legii nu este să pedepsească »strohmann«. Lăsăm la o parte pildele din trecutul nostru de suferințe, victimele câte au suferit contra »intenției legii« redactorii rezonabili intrați în această calitate în temniți și sumele enorme de bani plătite în urma interpretății contrare a legii, căci așa se vede legea se poate interpreta cum vrem, ne însemnăm însă bine cazul, pentru că tare ne temem, că considerând trecutul, vom mai întâlni procurori cari înțeleg altfel legea.

Congresul național-bisericesc.

Ședința II.

2/15 Octomvrie.

Preșidează I. P. S. Sa mitropolitul Mețianu.

Secretatul M. Voileanu citește procesul verbal al ședinței de ieri.

Se verifică după câteva observațiuni făcute de d-nii: dr. Putici, Filaret Musta, episcopul I. Pap și N. Zigre.

Dr. Șenchea, raportor al secției de verificare a alegerilor făcute pe teritoriul episcopiei Aradului, arată că s'au făcut în regulă alegerile toate și nu sunt proteste, afară de

SCRISORI.

IV.

Lui Adrian.

Și zău, când atâtea cântece exprimau așa de mult, de ce se mai pun oamenii să vorbească? Când atâtea melodii ne aduc armonie în suflet, de ce oratorii ne alungă armonia asta prin cuvintele lor fără șir? Ei da, oratori născuți, nu numărăm, suntem noi Români, dar nu ne-am putea lege alte ocazii ca s'o dovedim?

Era c'o zi înainte de sosirea voastră. În Capitală își făceau intrarea Bucovinenii. Spătoși voieni, cu plete mari și cu fețe rumene erau plășii lui Stefan-cel-mare. La gară, între alții, îi primește un student cu glas de clarinetă. Mândru și cu gesturi largi el vorbește poporului bucovinean:

— Fraților din Dacia! Bine ați venit pe pământul acesta liber, unde n'o să mai simțiți jugul secolar al lui Atila...

Dar muzica militară îi înăbuși glasul, cunoștințele istorice și focul patriotic și gloatele dela gară trecură peste tinărul, care merită în adevăr jugul secolar, ca să se nvețe minte a mai strica prin cuvântări deșantate momentele, destul de însemnate prin ele înșile.

De altădată eram cu voi într'un oraș de provincie. La masă fuseseră rostite mai multe discursuri de cât un om normal e în stare să susțină. Mai multe ca bucățile de friptură, câte

au revenit la o persoană. S'ar putea chiar zice, că v'a hrănit cu discursuri. Și acum, osteniți, plecăm către casă. Dar în drumul spre gară se ridică vila unui mare român. Vila e splendid luminată și cu ghirlande de flori de jur împrejur. Ferestrele mari, arcuite, sunt deschise și într'una doamna cu părul brunet și în cealaltă domnul cu pieptul plin de decorații.

Bunul Român! Ce bine i-ar fi stat să ne lase să trecem pe sub ferestrele-i măestre și să guste el — și cu consoartea-i ferice — în toată liniștea spectacolul măreț, aceste mii de Români, cu placarde și lampioane, cu cântece și veselie. Căci, în urma urmelor, ori-ce spectacol poate fi gustat mai profund când stai într'un colț retras și te lași sincer impresionat, dând sbor fantaziei. Dar nu, darul oratoriei îl mănca și pe acesta sub limbă; ne oprește cortegiul și ne torăe, draguliță Doamne, ne torăe cu ceasul. Granițele cad, istoria se mărește și globul cu geografia se clatină... iar noi plecăm furioși mai departe.

Imi plac oratorii în genere și imi place avântul lor. Oamenii aștia, dintre cari cei mai mulți nu sunt capabili să scrie o pagină limpede, știu totuși în graiu viu să-ți desvolte cele mai grele probleme. Cuvântul lor cald străbate deadreptul, convinge, te înalță și-ți dă fiorul sfânt al faptei. Momentele și cauzele mari îi inspiră, le dă puterea de a-și mlădia fraza și de a te ademeni. Dar când aud pe la ferestre și la mese pe acești limbuți grăitori de banalități, sau de cuvinte mari, fără înțeles pentru dinșii și fără răspundere, mă doare că manifestațiile noastre de uniune sufletească iau une-ori un caracter așa de superficial.

Dar stați, să nu uit. Printre cei ce au vorbit sunt doi dintre cei mai buni ai noștri.

Unul e stăpân peste Banatul întreg și de cuvântul lui ascultă supușii, cum ascultă credincioșii de glasul clopotului chemător la rugă. Celalalt e fiul mărginimei sibiene, de o căldură și sinceritate comunicativă. Brediceanu și doctorul Comșa sunt buni oratori.

Am admirat la unul cumpătul cu care își măsoară cuvântul, la celalalt finețea cu care-și analizează simțirea. Mi-a plăcut substanțialitatea amânduora, căci prin ea s'au deosebit de toată vorbăria goală a celorlalți improvisatori.

Și mai e ceva. Accentul.

E o urâtenie nespuse accentul străin în limba noastră. Dacă școala ungurească ne-a smuls ceva din limbă, apoi e accentul în primul rând. În schimbul acelu sunet plin, în schimbul acelei curgeri curate, dulci, ușoare a graiului nostru, contactul cu școala ungurească ne dă asprimea, cadențele și ridicările necioplite ale limbei lor barbare.

Chiar și dela Nemți luăm puțin din firea limbei lor: trăgănarea.

N'am observat această influență de accent la Brediceanu și Comșa. Cel dintâiu are pronunțarea bănățeană, dar română, cochetând puțin cu provincializmele. Cel de al doilea se exprimă în cea mai literară românească.

Eram odată de credință, că pentru a ajunge buni oratori, ardelenii noștri ar trebui să vie să asculte pe oratorii Capitalei. Astăzi imi schimb părerea. Amintiții doi oratori ardeleni pot sta alături de mulți bucureșteni.

Fidelio.

Arad și Lipova, unde mandatele d-lor Aurel Petrovici și dr. A. Cioban sunt protestate, iar V. Tomici n'a trimis mandatul.

Ceilalți aleși se declară verificați, iar aceștea trei se vor trimite comisiei de verificare.

Dr. Nestor Oprean raportează asupra alegerilor din dieceza Caransebeșului.

Dintre mandate sunt dificultate ale d-lor dr. T. Badescu, Filip Adam, dr. N. Ionescu, Petru Corcan și N. Marin. Se trimit la comisia verificatoare. Nu și-au prezentat mandatele dr. Al. Mocionyi și George Serb.

Dr. P. Cornean raportează asupra alegerilor din archidieceză. Sunt protestate alegerile dela Dej (cler) și Sebeș (mirean); actele se trimit la comisia de verificare.

Ședința se suspendă pentruca onorata comisie de candidare, compusă din d-nii Cosma, Mangra, Truța, Musta și cavalier Pușcariu să întocmească o listă a biroului și secțiilor, ce este a se alege, fiind 73 deputați verificați și astfel congresul capabil de a aduce hotăriri valide.

La orele 11 comisia intră în sală și prin referentul ei *P. Truța* propune următoarele:

In birou:

M. Voilean, I. Pinciu și I. Giorgia, dr. G. Proca, dr. Margita, dr. Ciuhandu, dr. A. Cioban, dr. G. Miclea și G. Breban.

Comisia verificatoare: Dr. I. Trailescu, dr. I. Șenchea și Ilie Trăilă.

Comisia organizatoare: Dr. I. Pușcariu, Filaret Musta, Aug. Hamsea, Part. Cosma, I. Pușcariu, N. Zigre, P. Truța, Cor. Bredicianu și Ilie Trăilă.

Comisia bisericească: Dr. E. Roșca, V. Mangra, dr. T. Badescu, dr. I. Preda, dr. I. Mețianu, P. Fășie, M. Veliciu, dr. A. Novac, N. Marin.

Comisia școlară: Grigore Pletos, R. Ciogariu, dr. G. Popovici, Ar. Vlaicu, dr. A. Vlad, V. Goldiș, Em. Ungureanu, P. Drăgălița și Ioan M. Roșiu.

Comisia financiară: Dr. M. Cristea, N. Roxin, M. Popovici, dr. N. Comșa, S. Demian, P. Rotariu, dr. A. Lazar, I. Budințean, dr. P. Cornean.

Comisia petiționară: V. Demian, G. Sârbu, Seb. Olariu, dr. V. Pahomie, dr. V. Preda, dr. I. Suci, dr. G. Cosma, dr. A. Novac și dr. P. Cornean.

Comisia Gojdu: N. Ivan, dr. T. Putici, dr. Ghidiu, M. Cirlea, dr. St. Rozvan, G. Feier, dr. N. Oprean, I. Budințean, și G. Breban.

Ședința se ridică la 11 și anunțându-se a treia pe Marți, la ore 10 a. m.

Ședința III.

— Marți, 11 ore dimineața. —

Presidiază I. P. S. Sa Mitropolitul *I. Mețianu*.

Secretarul *I. Pinciu*, citește procesul verbal al ședinței precedente. Se verifică după o scurtă observație a dlui P. Cosma.

Se prezintă cererea învățătorilor din tractul Brașovului spre a se întruni într'un congres al tuturor învățătorilor. Se dă comisiei școlare. De asemenea se prezintă și alte acte, cari se trimit toate comisiunilor respective.

Dr. R. E. Roșca citește următoarele:

Mărit Congres!

În anul 1908 se împlinesc o sută ani dela nașterea fericitului în Domnul mare și neuitat arhiepiscop-metropolit *Andrieu-baron-de-Șaguna*. Un moment acesta în viața noastră bisericească de adevărată elevare sufletească, printră ne dă

impulsul să mai revenim asupra faptelor lui mărețe cari au creat epocă pentru biserica noastră, scoțând-o din starea ei umilită și asigurându-i o poziție adecuată în raportul cu celelalte biserici din patrie, iar prin organizarea ei constituțională autonomă i-a asigurat nu numai consistența, dar i-a dat și prestigiul recerut în rândul celorlalte biserici.

Cuvine-se deci, ca drept dovadă a sentimentului de fii recunoscători, această supremă reprezentanță bisericească, la acest period iubilăru, în mod adecuat să dea expresiune manifestărilor sale față de neuitatul arhieru, ca toți fii bisericești să iee îndemn și exemplu, cum se venerază memoria bărbăților vrednici, din neam în neam, scoțându-se la iveală cu orice ocaziune binevenită virtuțile neperitoare, ce posterității servească ca tot atâtea faruri luminoase în calea progresului. Și deoarece Congresul, după normele în vigoare, în anul 1908 nu se întrunește, îmi iau voie a face următoarea *propunere*:

Conzistorul mitropolitan se însărcinează ca din bun timp să iee dispozițiunile necesari, ca în anul 1908, când se împlinesc, o sută ani dela nașterea fericitului în Domnul, marele și neuitatul arhiepiscop-metropolit Andrei-baron-de-Șaguna, la timp corespunzător din partea credincioșilor în cadrul instituțiilor noastre bisericești și școlare să-i se serbeze amintirea memoriei cu solemnitate și devotamentul cuvenit, scoțându-se la iveală și cu această ocaziune faptele mărețe pentru neam și biserică d'opotrivă.

Propunerea s'a primit cu mare însuflețire.

Comisia verificatoare, al cărei prezident este dl Ilie Trăilă, își prezintă raportul, făcut și predat de dl dr. *I. Șenchea*.

Raportorul, motivând pe larg, propune verificarea tuturor mandatelor atacate, excepționând mandatele dela Lipova și Turda, asupra cărora comisia nu s'a pronunțat încă.

Congresul primește propunerile, fără discuție.

Ședința s'a ridicat la 11 și 3 sferturi.

Pentru încurajarea industriei.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 16 Octombrie.

Ședința secțiunii economice.

Secțiunea economică a camerei a ținut azi înainte de prânz o ședință supt presidenția deputatului Hellebraoth. În secțiune s'a dezbătut proiectul de lege al guvernului pentru *încurajarea industriei*.

Nagy Emil ca raportor arată, că proiectul caută a încuraja dezvoltarea industriei prin trei mijloace: prin reduceri și favoruri date de stat, prin ajutorul bănesc al statului și prin avantajii acordate la căile de comunicație.

Kossuth Ferencz, ministrul de comerț arată, că industria ungurească are nevoie de sprijinul și încurajarea statului pentru a putea prospera și susține concurența străinătății. Preconizează ideea de-a se întrebuița capitalurile din țară, cari stau prin casele de păstrare. Aceste capitaluri puse în circulație ar face ca industria să se desvolte repede. Capitalurile străine încă trebuiesc îmbrățișate, căci abea 10% din ele ies din țară, restul rămânând aici. Guvernul le va acorda avantajii spre a le trezi încrederea. Cere să se adopte proiectul.

Vorbesc încă ministrul de justiție *Polónyi*, secretarul de stat *Szterényi*, *Lázár Pál* și alții. Secțiunea a adoptat proiectul în discuție generală.

Proiectul acesta de lege a fost azi înaintat și discutat în ședința secțiunii financiare a camerei. Sub presidența lui *Széll Kálmán*, raportorul *Nagy Emil* a prezentat acest proiect secțiunii.

Ministrul de comerț *Kossuth* spune, că ar fi de dorit, ca societatea și mai cu seamă membrii mai avuți ai aristocrației să se îndeletnicească cu crearea și întemeierea întreprinderilor industriale. Dar până atunci, statul este chemat să lucreze pentru dezvoltarea industriei.

Au mai vorbit *Hoitsy Pál*, ministrul de justiție *Polónyi* și președintele *Széll*.

Holló Lajos spune, că intrarea capitalurilor stră-

ine în țară ar putea fi păgubitoare țării. Oare nu avem destule înrăuriri străine în țară, oare crearea industriei cu capitaluri străine nu le va împuternici pe acestea?

În sfârșit au mai vorbit *Földes*, *Kossuth*, *Szterényi*, *Babó* și *Szabó*.

Afacerea Goluchowski.

O știre ce pare a fi mai mult tendențioasă decât adevărată a pus pe contele Goluchowski în discuțiune. Guvernul a cercat să o omoare, să o strivească, desmintind știrea. Dar izvorul ei a fost nimicit, câtă vreme discuțiunea în jurul ei curge înainte. Guvernul nu a răușit deci să înlăture discuțiunea, să împedice ca răsturnarea ministrului de externe să se pue iarăși în discuție, ca patimile, poftele destructive ale partidului kossuthist să fie din nou atâțate și aprinse. Aceasta a fost ce i-a pricinuit atâta grijă și încurcătură în sesiunea trecută a parlamentului și a delegațiilor și se pare că acciași chestiune va forma iarăși grija lui principală în sesiunea aceasta.

Dar ea se pare că va pricinui și partidului kossuthist multă supărare.

Prin acțiunea-i atât de caraghioasă și zgomoasă de astă vară el este obligat moralicește de a-și împlini promisiunea de a răsturna pe ministrul de externe, adevăratul potrivnic al năzuințelor naționale ungurești, cauza marilor fiascuri ale coaliției. Se pare că însuși partidul să fi înțeles cât de greșită sau zădarnică este lupta împotriva lui, se poate ca chiar el să se fi căit sau să fi renunțat la gândul de răsturnare. Căci se știe, că M. Sa ține foarte mult la persoanele cari au stat multă vreme la un post însemnat, date fiind avantajile unei stabilități în conducerea unei funcțiuni.

Dar partidul Kossuth cum să iasă din dilemă? Stăruind mai departe în acțiune împotriva lui Goluchowski, el riscă de-a încerca un mare și rușinos eșec.

Se pare că șefii partidului au înțeles lucrul acesta. De aceea »Bud. Hirlap« de eri cearcă să convingă pe intransigenți că lupta, în fond, ar fi fără rezultat. Căderea contelui Goluchowski nu ar însemna căderea sistemului său. Urmașul lui va urma aceeași politică anti-ungurească dictată de sus. Iar lupta noastră, zice, se dă nu în jurul persoanelor ci în jurul principiilor și direcțiilor politice. Deci acelaș raționament pe care îl expunem în altă parte a foii noastre. Ori-cum însă, se pare că chiar frunțașii coaliției încearcă să intervină pe lângă cei intransigenți, pentru a-i aduce la sentimente mai bune. Ei cearcă a retracta și a împiedeca mișcarea, al cărei început trebuie să fi pornit tot dela frunțași. Nimic nu caracterizează mai bine incapacitatea și lipsa de disciplină și chibzuință în care a ajuns acest partid printr'o viață de aproape 40 de ani de opoziție.

Wekerle la Viena.

Ministrul-președinte *Wekerle* a fost primit azi în audiență de M. Sa în Viena. Bine-înțeles audiența asta s'a crezut că va avea menirea de a desbata situațiunea lui Goluchowski. Ministrul-președinte desminte în chip categoric interpretarea aceasta.

Pe tonul și felul cum dânsul face această declarație ziariștilor se simte supărarea lui pentru punerea în discuție a afacerii Goluchowski, pe care ar fi dorit atât de mult să o facă uitată.

»Nu este adevărat, a zis dânsul unui ziarist, că am venit la Viena în afacerea Goluchowski. Am vorbit cu M. Sa despre alte afaceri.

Lumea vreă acum cu orice preț o criză pentru Goluchowski. Nu se vorbește decât de ea și cele mai multe știri sunt numai niște *scornituri oftoase*.

Noul ambasador austro-ungar în București.

În locul marchizului Ioan Pallavicini, va fi numit contele Forgách János, nou ambasador al Austro-Ungariei la București. Încă un Ungur în diplomație.

Sedința camerei.

Azi Miercuri, camera va ține o ședință formală pentru prezentarea proiectelor desținate în secții.

Noul fișpan al Caraș-Severinului.

Monitorul oficial de azi publică numirea noului fișpan al comitatului Caraș-Severin în fostului vice-șpan Fialka Károly. Intriga avocatului Rosenthal de a trânti pe Poștany a răușit deci numai în parte, și el trebuie să-și puie pofta de fișpanat în cuiu.

Situația lui Goluchowski.

O nouă versiune pretindea erii, că contele Goluchowski nu-și va prezenta expozeul în persoană în ședința delegațiilor. Se spunea, că el va încredința pe un secretar de ministru cu menirea aceasta. Știrea aceasta se dezmințe.

Nimeni nu are dreptul, zice dezmințirea oficială, de-a presupune despre contele Goluchowski, că nu va avea curajul și simțul constituțional de-a se prezenta în delegații. Ori cum însă, afacerea aceasta va face guvernului serioase neplăceri. Căci nu se poate tăgădui că guvernul Wekerle are datorita morală de-a susține pe Goluchowski, orice fel de politică extremă ar fi făcut acesta.

Este o situație în care caracterul ciudat situației politice generale a guvernului se alina și mai mult. Majoritatea kossuthistă având putere absolută asupra vieții ministerului, cere decapitarea lui Goluchowski. Guvernul și celelalte partide însă nu au nici un motiv de-a fi ostile ministerului de externe. Care va fi spiritul conflictului? El a fost cu greu înlăturat, sau mai bine amânat în sesiunea trecută.

Acuma »Magyarország« ziarul de frunte al partidului kossuthist, într'un articol de fond de astăzi, cere cu hotărâre căderea lui Goluchowski. Să presupunem, zice, că prin căderea lui, ar cădea și guvernul întreg. Ei și?

Va urma o criză scurtă, de o săptămână-două, și guvernul unguresc de azi va fi numit din nou și lucrurile își vor relua cursul obișnuit. Se pare deci, că partidul kossuthist vrea să provoace cu orice preț aceasta criză. Să presupunem, că el va reuși. Care va fi scopul și folosul ei. Mai întâi, toată lumea va ști, că ea nu-i serioasă, că demisia guvernului unguresc este numai de formă. Dar care va fi folosul real al căderii lui Goluchowski? Nimic. Poate fi ea o cucerire națională? De sigur nu. Goluchowski va fi înlocuit cu altul, care va face aceiași poartă externă.

În esență deci nici o schimbare. Toată marea acțiune va fi deci o șarlatanie politică. Ea va avea scopul de-a prezenta pe kossuthiști așa de vajnici opozanți cum erau atunci, când făceau opoziție adevărată. Aceasta va mai întâri pe câtăva vreme prestigiul partidului care pare a fi sdruncinat. Cu astfel de mijloace ridicole, copilărești și mincinoase el va mai izbuti să-și cârpească popularitatea, până când se vor deschide ochii lumii atâta vreme înșelată, amăgită și îmbătăită cu vecinicele fraze și tirade, cari au fost un mijloc atât de minunat pentru a se menține.

Din România.

Banchetul inginerilor bulgari. Marți seara s'a oferit în sala ministerului de externe un banchet inginerilor bulgari cari au venit să viziteze Expoziția.

Au luat parte peste 200 de ingineri bulgari și români, apoi dl ministru Grădișteanu, având la dreapta sa pe dl inginer Sarafoff iar la stânga pe dl Rîmnicianu, dl Miclescu, director general al C. F. R., dl dr. Istrati, comisarul general al expoziției, etc. etc.

Banchetul a durat până noaptea târziu în animația și entuziasmul general al conmesenilor, și în seria toasturilor nesfârșite.

Cel dintâiu care a luat cuvântul a fost dl ministru Grădișteanu, căruia i-a răspuns din partea inginerilor dl Sarafoff.

Ultime știri.

Greva din Lodz s'a sfârșit. În oraș domnește de nou liniște și pace.

Polițiști atacați. Varșovia 16 Oct. Trei polițiști cari se reîntorceau dela înmormântarea mamei dedectivului renumit Grün a fost atacați de 12 revoluționari bine înarmați.

Pe unul l-au omorât, iar ceilalți doi au fost grav răniți. Revoluționarii au fugit. Militia sosită la fața locului a împușcat și a rănit două femei și un copil. Grün a scăpat cu viață numai ca prin minune.

Berlin, 16 Octombrie. După cum se vestește ziarului »Swedonja« guvernul a dat 70.000 coroane subvenție societății, ce se ocupă cu aranjarea pogromului.

Cu prilejul unei cărți.

»Magyar Hirlap« aduce știrea, că o cunoscută firmă de editură din Lipsca va publica în curând o carte a unui scriitor german, Max Treu, al cărei subiect va fi scos din lupta Germanilor din Ungaria pentru limba și naționalitatea lor împotriva Ungurilor »barbari și brutali«, cum se spune în anunțul editorului, trimis librărilor din Budapesta. În cartea aceasta se va zugrăvi lupta des-nădăjduită a unei comune germane din comitatul Zips (Szepes) împotriva maghiarizării. Cartea, spune editorul, va avea un răsnet mare pretutindeni și va atage atențiunea lumii asupra stărilor și luptelor naționale din Ungaria.

Intențiunea autorului german, nici vorbă este laudabilă. Dar întrebăm, oare el va reuși să-și atingă scopul: să atragă luarea aminte a lumii asupra luptei Germanilor din Ungaria? Ne îndoim. Ba mai mult, trebuie să acuzăm pe Germanii din Austria și din marea și puternică împărăție a Germaniei de o indolență și nepăsare neexplicabilă față cu frații lor rătașiți și uitați din Ungaria. Ea este de-a dreptul rușinoasă și ciudată. Nici o țară și nici un popor de ori unde nu citește și nu se interesează atât de mult, atât de intens pentru străinătate ca Germanii. Germanul are mândria de-a trece drept poporul cel mai bine informat asupra trecutului, asupra prezentului și culturii tuturor popoarelor. Nici o literatură nu este atât de bogată în traduceri ca cea germană. Germanul disprețuește pe celelalte popoare, mai cu seamă pe Francezi pentru lipsa lor de cunoștințe geografice. El cunoaște cu deamănuntul urmele vechii culturi egiptene asiriene și a aztecilor din Mexicul străvechi. El cunoaște situația claselor muncitoare din Anglia și a citit toate operele lui Gorki și Andreiev mai bine ca un Rus. Despre Germanii din Ungaria însă se știe foarte puțin. Ceeace se știe despre ei, nu este meritul germanilor din împărăție, ci a Sașilor ardeleni. De obicei aceștia sunt luați ca singurii Germani din țara noastră, deși ei nu formează decât a zecea parte a populației germane din Ungaria. Cele câteva cărți publicate de »Alldeutscher Verein« din Berlin nu au ajuns să lămurească poporul german despre frații lui de-aici, căci ele se pare, că nu au pătruns în mulțime. În partea cea mai mare a poporului nemțesc și azi domnește cea mai mare lipsă de informație despre poporul german de-aici. Dovadă și anunțul editorului din Lipsca.

Dacă este să-l credem, dl Max Treu va vorbi

despre lupta națională a Germanilor din nordul Ungariei.

Dar se știe, că ea acolo nu există, din simplul motiv, că Germanii de acolo și-au pierdut cu totul conștiința națională germană și în parte chiar și limba lor. Ei se află în plin proces de maghiarizare. Iar ceea ce-i mai caracteristic, lepădarea lor națională se face de bună voie, fără nici o luptă sau împotrivire. Neamțul de acolo, numit Ziper este fericit, când îl iei drept Ungur. Prima inexistență a autorului german.

Dar mai sunt și altele. Germanii de acolo vor lupta împotriva maghiarizării, în cartea dlui M. Treu. Cum? Noi știm că în comitatul Zips elementul unguresc lipsește aproape cu totul. Cum se poate deci ca Germanii să lupte împotriva Maghiarilor neexistenți de acolo? Dacă Germanii ar opune cea mai mică rezistență, ei nu ar putea fi nici-când maghiarizați, căci lipsește factorul principal al maghiarizării, Ungurii înșiși. Desnaționalizarea lor se face mai mult pe calea artificială a școlii și a administrațiilor publice cari toate sunt ungurești. Deci a doua necunoștință de cauză.

În Zips nu poate fi vorba de sate germane. După știrea noastră, acolo există 16 orașele vechi germane, dar nici un sat nemțesc. Poporația rurală a comitatului o fac Slovaci.

Dacă s'ar putea vorbi de o luptă, ea ar putea avea loc numai între Germanii și Slovaci. Și într'adevăr ea există într-o câțva. Slovaci cuceresc și au cucerit dar nu satele și orașele ca Bartfeldul-vechiu, azi Bártfa și altele. Al lor este de sigur și viitorul în care-i vor înghiți pe Germanii dela orașe trecuți întâiu prin faza maghiarizării pentru a ajunge în sfârșit la ipoteza cea din urmă slavizarea. Deci a treia neexactitate.

Le-am înșirat pe acestea numai pentru a arăta cât de puțin este informat un scriitor german care-și propune să scrie despre Germanii din Ungaria și pentru a ne face o idee despre felul cum restul Germanilor cunoaște pe frații săi de aici.

Dl Max Treu care voește să scrie un roman despre germanii de aici, s'a inspirat probabil din cartea cunoscutei romanciere germane Klara Viebig »Das schlafende Heer«. Ideia dânsului a fost bună și mai potrivită pentru o operă literară de cât chiar ideia originalului său. Klara Viebig zugrăvește lupta Germanilor din Posen pentru limba lor împotriva Polonilor cutropitori. Deși având alese calități literare ea totuși pătimește întocmai ca și cartea și drama lui Rákosi: Clopotele amuțite, de un mare cusur: neadevărul.

În Germania nu Polonii cutropesc pe Germanii, ci vice-versa.

Opintirile statului, pe cât de rușinoase și neomenoase pe atât de zadarnice, de a slăbi, de a sfâșia și contopi blocul polon din Posen, sutele de milioane cheltuite sau mai bine risipite pentru acest vis, prostesc și zadarnic, sistemul de corupțiune și barbarie a administrației germane sunt cunoscute de toată lumea. Ei nu-și vor lăpăda neamul căci nu vor, după cum este lezne de a-i maghiariza pe Ziperi, de vreme ce ei singuri vor. Acelaș cusur face ca opera lui Rákosi să fie pe cât de frumoasă pe atât de neadevărată și de imorală. Nu Românii ci Ungurii asupresc și vor să răpească limba celorlalți, a românilor. Rezultatul luptei nu ne interesează aici, cine dorește citească-l în raporturile biroului central de statistică.

Ideia dlui Max Treu, am zis, este deci bună, căci vrea să arate peirea poporului german înghițit de străini. Dar ea nu-i de-ajuns. Pentru a crea o operă de artă puternică și care să captive, să zguduie pe public, ea trebuie să fie adevărată. Autorul trebuie să cunoască adevărul pentru a-l poetiza. Dl Max Treu nu-l cunoaște însă, după cum se pare. Dânsul pare că își scrie opera sa după informații de-a treia sau a șaptea mână. Aceasta va trebui să scadă valoarea și efectul operei sale. Dânsul va trebui să vină aici pentru a cunoaște pe germanii. Iar conaționalii săi vor trebui să arate mai mult interes pentru ei decât până acuma. Dacă ei vor ca Germanii să nu aibă și aici numai rolul de Völkerdünge, de îngrășământ, pentru alte popoare, cum a zis atât de spiritual mi-se pare Schopenhauer, atunci ei vor trebui să lucre, să facă ceva pentru ei. Altmintrelea ei vor trebui să sufere reproșul că noi facem mai mult pentru ai lor decât chiar ei. Dovadă lupta pentru trezirea Germanilor bănățeni, dată la alegerile din urmă. Dovadă interesul pe care l'arătăm Sașilor, pe cari înzadar căutăm să-i reținem dela politica nelogică și sinucigașă de-a se arunca de bună voie în ghiarele vrăjmașilor.

Vorbirea profosincelului dr. M. Cristea

ținută în catedrala din Sibiu, la nunta poetului Goga.

In numele Tatălui și a Fiului și a sfântului Duh...

Iubiților miri!

Din slova înțeleaptă a vechilor scripturi, izvorite din mintea luminată a sfinților părinți, înțalesa-Ți, care-i rostul vieții conjugale, care-i temelia tainei, ale cărei legături sfinte de astăzi înainte pe veci au să vă încingă, înțalesa-Ți cum »evlavioasele povēți«, vi-le-am cetit, — ca și glasul cântăreților naționali — vă îndrumă — precum pe toată lumea cea mare — așa și pe voi — spre aceiași poruncă, care este: să împliniți legea firei sau — după-cum atât de frumos se exprimă slăvitul vostru naș (poetul Vlahuță) în una din poeziile sale, să împliniți »legea vecinicei vieți«.

Ar fi acum de prisos, ca eu în cuvinte de sigur mult mai șterse să vă reamintesc același lucru.

Dacă totuși m-am hotărât, să vă vorbesc din acest însemnat privilegiu și din parte-mi câteva cuvinte și să vă dau unele povețe, o fac aceasta, ilustră asistență, îndemnat de însemnată fap-tului, că de astădată ne aflăm în fața unei pă-rechi tinere din cele mai alese ale neamului nostru, carea după cununie — retrasă în cuibul său fa-miliar — n'are să-și vadă numai de căsnicia sa, ci are și o altă chemare mai largă și mai fru-moasă, căci spre aceasta păreche tineră privește nu numai mica mulțime, întrunită în acest sfânt și românesc locaș, ci întregul neam românesc.

»Preotul pătimirii noastre« s'a înălțat în sbor de vultur atât de sus, »Luceafărul« poeziei noastre mai noauă a strălucit și până acuma atât de lu-minos pe cerul vieții noastre românești, încât astăzi întreagă românimea, nu numai se uită cu drag la el, ci dorește cât mai deasă și mai strălu-cita lui apariție, căci așteaptă dela el lumină și căldură.

Iar acum, când acest lucefăr prin poarta de triumf a cununiei sale întră într'altă lume noauă, în lumea căsniciei, așteptat de brațele deschise ale unei soții iubitoare, obștea cea mare româ-nească, prin rostul meu al zmeritului slujitor la altarul Domnului îl roagă: să nu-și uite nici de ea, de lumea cea mare, de noi »cei mai buni copii ai firii urziți din lacrimi și sudoare«; să nu se simtă în fericirea vieții casnice, ca și Luceafărul lui Eminescu »nemuritor și rece«, ci — precum până acum, — așa și mai ales de acum înainte să se coboare cu drag între noi »cei rămași în urmă«, și să ne dea privilegiu de a gustă cât mai des glasul fermecatei sale lire. Și nu mă îndoiesc, iubite și mărit mire, că această rugăminte ai privit-o totdeauna de în-tâia-Ți datorință; căci — cine ți-a citit cu luare aminte frumoasele-Ți versuri — acela știe, că coardele lirei Tale sunt frunze, luate din »codrii noastrei verzi de brad«, pe cari atât de duios îi cântă, sunt fire smulse din »câmpurile de mătăsoasă« ale plaiurilor românești, pe cari coarde atin-gându-le Tu cu degetu-Ți măestru — sunetul lor nu poate fi altul, decât glasul doinei româ-nești.

Iară acuma, când ți-ai ales de naș pe un stâlp puternic al literaturii românești (pe poetul Vlă-huță), ne-ai dat prin aceasta prilejul binevenit de-a aduce un prinos de recunoștință față de aceia, cari au ridicat literatura română la înălțimea de azi, și au dat limbei noastre dulci farmecul, ce-l are; și ne înfățișezi momentul simbolic de înfrățire a sufletelor românești pe terenul literar; și ne azeți idealul, ce ți-l-ai ales întru împlinirea chemării, ce ți-a încredințat-o D-zeu, atunci când te-a ales, te-a hirotonit și ți-a dat

»...harul cerurilor ți-e

»Drept vestitorule apostol

»Al unei vremi ce va să vie.

Întru împlinirea acestei frumoase și sfinte che-mări, ți-se îmbie și ție, iubită mireasă, acum so-ție, o tot atât de frumoasă misiune, și aceasta culminează în aceea, ca, să-ți aduci în veci aminte de cuvintele pline de înțeles, ce ți-le-a zis la des-părțire poeta-regină, Carmen-Sylva: »Să nu uiți, că ai să fii nevasta poetului Goga«.

Iară acuma prin binecuvântarea bisericii ai de-venit deja soția lui; deci fii credincioasă tradi-țiilor bisericești și românești cultivate în frunțașă familie din care ai eșit, precum și în cinstita fa-milie de preot român, în care întri; reamintește-ți zilnic întreg înțelesul versurilor de aur ale soțu-lui tău, unde zice despre viața și casa țăranilor români:

»Din casa voastră, unde 'n umbră

»Plâng doinele și râde hora

»Va străluci odată vremii

»Norocul nost' al tuturoră.

Deci ca o Vestală și muză românească conștie de chemarea ei — să cultivezi la vatra casei Voastre pururea focul vieții românești, al vieții poporului nostru, a țăranului nostru, cu toate tradițiile și aspirațiile lui; ca astfel din această atmosferă sănătoasă și românească, să lucească cât mai lungă vreme luceafărul Ardealului nostru și ca și pe viitor același duh și același miros de tămâie românească să transpire din versurile lui.

În această nădejde cerșesc din nou binecuvân-tarea Domnului asupra Voastră și din toată inima vă doresc noroc, sănătate și deplină fericire spre binele nu numai al Vostru, al familiilor de cari vă ține-ți, ci și spre binele neamului românesc. Amin.

O clarificare.

Ni se cere cu insistență publicarea următoarelor:

Onorată Redacțiune,

Că să nu suferă opinia publică românească și ca să nu fie călcat în picioare un principiu de înaltă morală, vă rog aveți bunătate a publica în jurnalul D-Voastră următoarele șire lămuritoare:

Dacă vrem ca munca cinstită să aibă preț, dacă vrem ca prin stărpirea parazitismului să îndemnăm la muncă intensivă și dacă vrem să nu demoralizăm opinia publică, pentru a nu inaugura și continua școala ne-caracterelor — suntem datorii a clarifica chestii obscure, cari neclarificate au darul de-a seduce opinia publică și de-a cangrenă conștiințele. Nu 'nțeleg, să între-prindem principiar campanii nesfârșite (deși n'ar strica de-ar fi cine să facă acest lucru) împotriva unor obiceiuri rele, ci să demascăm totdeauna pornirile necorecte, după ce ne-am convins, că sunt primejdioase societății. Acest lucru sunt datorii să-l facă, bine înțeles, cei chemați.

Eu am să clarific o chestie, care va interesa pe întreg publicul românesc din Ungaria, și mă simt dator s'o fac aceasta pentru mai multe mo-tive, cari se vor cunoaște mai târziu.

Și până voi face însă acest lucru, care re-clamă mult scris, neputându-se trata în coloane de ziar, mă văd îndemnat să atrag atențiunea pu-blicului asupra chestiei, ca să nu-mi impute, că prea mult am neglijat lămurirea, ce mi se im-punea.

E vorba de înființarea gazetei și tipografiei »Poporul Român« din Budapesta.

Publicul românesc nu știe cum s'a pus la cale această instituțiune, ori, dacă știe, e fals in-format.

Și n'am voit să pun în curent opinia publică românească cu această chestie, pentru că atâtă bun simț așteptam dela actualul singur proprietar — ajuns ca prin minune — al »Poporului Român«, să nu se tot laude cu lucruri, la cari dânsul a fost numai al treilea și cel mai puțin important factor.

Și poate n'aș fi simțit nici odat' nevoia de-a face lumină asupra celor 5 ani de existență ai »Poporului Român«, ziar și tipografie, dacă n'aș esperia în fiecare zi, că tăcerea mea înseamnă alimentarea orgoliului unui om, care poate de-veni periculos, și echivalează cu păcatul de-a lăsa sedusă opinia publică românească.

Să nu se creadă, că printre șire se ascunde vr'o chestie personală. Dimpotrivă, dacă până acuma am tăcut, am făcut-o, ca să nu se creadă, că fac personalități.

Sunt cel mai mare dușman al parazitismului și prietin mare al muncii. Pe cel dintâiu vreau să-l stăvilesc, iar munca vreau s'o scot la supra-față.

Domnul Dimitrie Birăuțiu totdeauna s'a lău-dat cu înființarea ziarului și tipografiei »Po-

porul Român«, s'a dat totdeauna pe sine de si-gur autor al lor — și bine știe cui au să se mulțumiască în primul rând aceste două lucruri.

Pe mine nu m'a alterat și nu mă alterează faptul acesta, regretabil de altfel, și nu m'aș fi apucat să-l demaschez, dacă n'aș fi simțit, că mai mult decât orcând, acum nu mai trebuie să suferă adevărul, cand proprietariul instituției din vorbă, cu rolul, la care a ajuns, și cu impor-tanța, ce i-se dă, va putea să exploateze tot mai mult opinia românească.

Domnul Birăuțiu în fond nu poate fi om păt-mejdios. Gloria nemeritată, la care a ajuns însă, l'a orbit într'atâta încât se crede, dacă nu mân-tuitorul neamului, cel puțin unul dintre cei din-tâi apostoli ai lui. Și dânsul nu e nici unul, nici altul, după cum prea bine o știe. Este însă capabil de-a abuza de încrederea, ce i-se dove-vedește.

Munca dumnilui, pusă în ogașe corespunză-toare, poate fi de folos. Înainte de toate însă trebuie să știe cine și cum a fost, și mai vârtos cum a ajuns ce-a ajuns, ca să știe lumea, ce se poate aștepta dela dânsul.

Poate aș mai fi întârziat mult cu aceste șire, dacă întâmplător n'aș fi cetit articolul »Lămuriri« din »Poporul Român«, nr. 123, unde dlui își face lista operelor sale de până acuma, începând astfel:

»Sunt tocmai cinci ani, de când am înființat »Poporul Român«. Înainte de-a scoate foaia, m'am adresat la vre-o câțiva din inteligența noastră să le cer sfatul și sprijinul moral — nu material, căci acesta nici când nu l'am cerut. Răspunsul — ce l'am primit — a fost să stau pe loc, să nu fac nimic, că nu voiu izbuti din motivul cutare. N'am ascultat. Am scos foaia. M'am împedecat de »rezerva« inteligenței a-proape pretutindeni. Înzadar, că foaia stră-bătească și rezultatul îl cunoaște astăzi și inteli-gința«.

Ei bine, să știe lumea românească deocam-dată, că dl Birăuțiu n'a avut decât ideea înființării unei foi. Nimic, absolut nimic mai mult.

Și foaia — pusă la cale cu ceva mai multe complicații, de cum afirmă dsa mai sus — ar fi încetat de-a apare pentru totdeauna la câteva luni, dacă n'ar fi alergat la Budapesta, să înfiin-țeze acolo cea dintâi tipografie românească cantorul de lângă Brașov, rudenia mea Ioachim Lainer.

Prea bine le știe toate acestea dl Dimitrie Bi-răuțiu și poate că-și mai aduce aminte barem când și când cât de mititel era pe atunci și cât de modest. Și e convins, că foaia »Poporul Român« nu e productul intelectual al său și că dânsul a fost cât se poate de străin, ba și pro-tivnic programului, desfășurat de această gazetă țărănească.

A sosit momentul, ca să se limpezească odată lucrurile. Și ca să fii dispensat de această ne-plăcută sarcină, îl invit pe dl Birăuțiu să schi-țeze istoricul înființării ziarului și tipografiei »Poporul Român« precum și viața lor de 5 ani. O fac aceasta și 'n interesul dânsului, ca împă-cat pe urmă cu conștiința, să-și poată continua munca cu vizirul deschis și cu puteri nouă.

Imi rezerv în același timp dreptul de-a re-veni, după ce domnul Birăuțiu se va declara ori chiar și 'n lipsa acestei declarații, dacă ea va întârzia.

Mulțumindu-vă, On. Redacțiune, pentru ospitalitate și pentru servirea unei cauze de interes general semnez.

București, la 26 Sept. v. 1906.

Dr. Dionisie Stoich.

NOUTĂȚI.

ARAD, 17 Octomvrie 1906.

— »Reuniunea română de muzică« din Sibiu va concerta Vineri în sala dela Gesell-schaftshaus, sub conducerea lui Herman Kirchner. Bilete se vând la tipografia Archidieceșană.

— Familia regală a Serbiei. Din Belgrad se telegrafează: Pentru familia regală se pregă-tesc mari reforme, în urma cărora va fi strict sta-bilite drepturile și datorințele tuturor membrilor familiei. Fratele regelui Petru, prințul Arsen în-treună cu fiul său, încă sunt luați ca membri ai

juridice. De această reformă era lipsă, fiindcă din punct de vedere juridic accentuau concepția, că întemeierea dinastiei Carageorgevici e regele Petru, astfel prințul Arsen nu poate să-și eroage nici un drept la tron.

— **Din țara Bârsei** au sosit Sâmbătă la expoziția din București 700 de excursioniști sub conducerea protopopului Vasile Voina. La gara din București au fost întâmpinați de un public imens, cari au întâmpinat pe excursioniști cu urări entuziaste. După ce s'au ținut discursurile obișnuite excursioniștii au plecat în oraș între sunetele muzicelor militare și a corului normaliştilor, traversând strada Griviței, calea Victoriei, Carol, Dohovei, până la restaurantul Bragadiru unde s'au servit o mică gustare. Excursioniștii au fost cazartorați la cazarma de vânători și la cazarma Mihai-Viteazul.

— **Serbarea Sf. Sofii**, patroana școlilor centrale române din Brașov, a fost Duminică serbată cu obicinuita pompă. La orele 9 profesorii și elevii școlilor secundare și comerciale au asistat la serviciul divin din biserica Sf. Nicolae. După terminarea serviciului divin s'a ținut o procesiune, care în frunte cu praporii, purtați de parochieni ai bisericii, și cu preoții dr. V. Saftu și I. Prișcu a traversat Piața Prundului și str. Prundului, până în fața edificiului gimnazial. În sala festivă a gimnaziului s'a făcut sfințirea apei, după care corul școlilor medii a executat sub conducerea dlui profesor G. Dima o frumoasă rugăciune. A urcat tribuna dl prof. dr. Alexandru Bogdan, care timp de o jumătate de oră a vorbit cu multă cunoștință de cauză despre limba literară și limba populară, ilustrând interesantele sale expuneri cu numeroase exemple culese îndeosebi din revistele »Sămănătorul și Neamul Românesc«. Conferința dlui profesor Bogdan, care a fost ascultată cu mult interes de publicul prezent și a fost viu aplaudată, se va publica în anuarul viitor al școlilor noastre centrale.

Relevăm, cu aceasta ocaziune, că dl profesor A. Bogdan a ținut să aducă în introducerea conferinței sale elogii binemeritate dlui profesor Pantelemon Dima, care anul acesta a împlinit 40 de ani în serviciul școlilor noastre. Publicul și înțelegerea școlară prezintă a făcut meritosului dascăl român mari ovațiuni. Notăm aici că dl prof. P. Dima în cunoscuta sa modestie a rugat pe colegii săi, cari proiectaseră aranjarea unei serbări din prilejul jubileului său de 40 ani de profesură să renunțe la această serbare.

Serbarea Sf. Sofii s'a încheiat prin un frumos cântec, executat de către corul elevilor școlilor noastre. (G. T.)

— **Al doilea apel.** Ni se cere publicarea următoarelor:

Frați învățători!

Glasul sfânt al chemării la olaltă, vocea puternică a încheierii într'un gând și simțire — credem — a sunat la urechile tuturor învățătorilor noștri, cu un ton dulce și melodios. Ne place mult acest glas, menit să ne adune într'un loc, spre a chipzii asupra pedecilor ce se pun în calea învățământului nostru. Ni se pune înaintea noastră, la această întrunire, toate problemele mari ale învățământului nostru primar, cari așteaptă o soluție rezolvare, spre binele și fericirea neamului. Ne vom da samă despre trecut și vom căuta mijloacele mai prielnice pentru viitor. Ne vom afirma și noi înaintea lumii mari — rece și acum —, ca un corp cu poziție socială, cu importanță netăgăduită, cu cunoștințe intelectuale și o misiune ce — nu se poate mai sfântă. Am multe de spus și de îndeplinit. Ni s'au îngrămădit nenumărate chestii, pe cari până acum le-am purtat cu răbdare și smerenie, și cari, în interesul neamului își așteaptă rezolvare. Dacă nu vom avea școală care să-și cunoască și să-și ajungă bine scopul, — nu avem nici biserică, și dacă nu avem nici școală nici biserică, nu avem

nici un rost în lume. Idealul nostru e, să avem învățători harnici, bine pregătiți și bine dotați și atunci avem școală și biserică, iar neamul nostru va pași cu pași siguri spre calea culturii și a progresului. Veniți cu toții iubii frați învățători, la adunarea generală din Blaj, pe zilele 21, 22 și 23 l. c., ca să luăm măsurile de lipsă pentru ținerea congresului. Veniți cu toții din ambele arhidiecezele și din toate diecezele noastre românești, ca în conștientă să statorim programul congresului să defigem locul și timpul aceluia. Veniți, că lupta aceasta nu este pentru noi, ci pentru poporul nostru până acuma obidit și nu-i nimic mai frumos decât a te mișca din adâncul inimii, pentru o cauză așa de sfântă. Deci cu sufletele aprinse de flacăra iubirii de neam, să luăm cu toții drumul către Blaj pe zilele 21, 22 și 23 l. c., ca în locul în care au trăit cei dintâi deșteptători ai poporului românesc, să chipzuiim și se delăturăm pedecile ce ni s'au înmulțit așa de mult și să ne facem și noi redesteptătorii neamului de a cărui soarte este legată viața noastră a tuturor.

Cluj, în Octombrie 1906. Andreiu Pora, învățător.

— **Serbătorit.** Colaboratorul ziarului »Aradi Közlöny« dl Rezső este serbătorit din incidentul împlinirii a zece ani de muncă de gazetar. Dl Faragó este unul dintre gazetarii maghiari care se ocupă în presa maghiară cu afacerile românești, pe cari le cunoaște bine.

— **Măcel între muncitori.** O gazetă din Spalato, publică știrea că în zilele trecute s'a iscat un conflict între lucrătorii lemnăriei Darvar și câțiva Turci. Doi dintre aceștia din urmă au fost bătuți. Peste câteva zile Turcii au atacat noaptea lucrătorii cari dormiau în barace și în ciocnirea aceasta doisprezece lucrători au fost omorâți.

— **»Gazeta Bucovinei«** ce de șapte ani a lucrat cu multă râvnă pentru îmbunătățirea țărânului român din Bucovina, și care și-a pus de scop consolidarea tuturor Românilor de bine din aceia țară într'un singur și puternic partid național român, e necesită să-și sisteze apariția, deoarece nu-și vede visul realizat, la din contră, vede înaprindu-se tot mai mult diferențele dintre cele două partide; poporul național și cel democratic.

Luăm cu regret act despre aceasta sistare.

— **Sinucidere în voiagi de nuntă.** Din Londra se scrie, că în orașul Smithville din America s'a sinucis o păreche tineră, avocatul Webb și nevastă-sa cari erau în voiagi de nuntă. Mulți membrii din familia avocatului au murit în tuberculoză; el încă avea frică de aceasta boală și îngrijat aștepta etatea de trei-zece de ani, băgând de seamă, că în familie se atacau până la aceasta etate. Cari au trecut aceasta etate numai aveau frică de aceasta boală. Webb a ajuns 30 de ani, și deoarece nici o simptomă de boală nu i-s'a arătat, se însură. Așa că au plecat la voiagi de nuntă, tinerul soț vărsă sânge. A fost în clar numai decât, că la ajuns fatalismul familiei sale, și în loc să fie căutat să se vindece, a hotărât să se sinucidă. Și-a comunicat hotărârea cu nevastă-sa, care a declarat, că atunci și ea se sinucide.

Au scris o scrisoare în care desfășură cauza sinuciderei, și apoi soțul s'a împușcat. Nevastă-sa a luat revolverul din mâna soțului și s'a împușcat și ea. Și au murit ambii numai de cât.

— **Mare scandal la alergările de cai din Paris.** La alergările de cai din Paris, cari au decurs Duminică în Longchamps s'a întâmplat un mare scandal, unicul în felul său.

În programul alegerilor erau șase puncte. Primele două puncte au fost executate în deplină ordine. La al treilea s'a început scandalul. Căi de alergare au fost puși într'un șir. S'a dat semnalul plecării, dar o parte dintre jochei n'au plecat, deoarece erau în deplină convingere că semnalul n'a fost dat la timp potrivit. Și astfel a ră-

mas la locul său și calul Stor, ce era foarte favorit publicului. Deși s'a văzut deci, că e eroare la mijloc totuși comisia n'a oprit alergarea și astfel a ajuns învingător un cal, ce n'a fost prețuit. Fiindcă calul Stor a fost mai mult prețuit, publicul indignat a sărit peste cordon, s'a grăbit la locul unde era comisia și nenumărate dame, a luat scaunele de sub ele și-a amenințat pe casari, cari ajunseră în mare perplexitate. S'a început o încăierare formală.

Oficiantii au încercat să fugă cu banii, dar poporul înverșunat i-a deținut și i-a jefuit. Peste 2 minute se auziau țipetele de durere a oamenilor trântiți la pământ. Baricadele au fost aprinse, răspândind un fum grozav. Se zice, că poporul a jefuit trei sute de mii de franci. Până la orele 7 poliția a deținut 60 de persoane, cari toate au fost arestate.

Cauza acestui scandal totuși e direcțiunea. Până în săptămâna viitoare în Longchamps nu va fi curse de cai.

Pădurea ce se află în apropierea locului de alergări, încă a ars.

— **50 de mii pentru capul Țarului.** Revoluționarii din Rusia, cari nu se vor liniști până nu vor răsturna de pe tron pe vitregul țar al tuturor nenorociților Ruși, au și pus un premiu de 50 de mii ruble pentru celce va putea omorî pe țarul Nicolae. Întru cât însă asasinul ar fi prins și omorât, suma de mai sus ar moșteni-o urmașii lui.

— **Socialiștii contra unui ziar socialist.** Un caz de tot curios s'a întâmplat zilele trecute în Roma, unde apare »Avanti« ziarul puternic al socialiștilor italieni. Enrico Ferri, redactorul ziarului a abzis corectorului Sabatini, de oarece, acesta care mai înainte a fost tipograf, nu se pricepea la noua meserie.

Îndată ce i-a abzis, culegătorii au rugat pe Ferri să se abată dela planul său, dar el a rămas pe lângă hotărârea de mai înainte, zicând, că nu poate da leafă unui corector, care lasă enorme erori în ziar.

Culegătorii îl iubeau pe Sabatini, deoarece se pricepea de minune la aranjarea grevelor. Din acest motiv nu i-a atins plăcut plăcerea lui. Văzând deci, că nu pot îndupleca pe redactorul Ferri, s'au pus în grevă. Aceasta a folosit. Ferri a primit de corector pe Sabatini și pe mai departe, rezervându-și hotărârea pe un timp mai oportun.

— **Gorki în mizerie.** Din New-York i-se scrie ziarului »Daily Mail« că marele scriitor rus, Gorki trăiește în America în deplină mizerie. N'are nici un izvor de venit și astfel e nevoit să trăiască din agoniseala prietenilor lui, d-șoara Andreeva, care acum e caserită.

— **Mare nenorocire** s'a întâmplat la minele din Vingade. În urma unui cutremur de pământ minele s'au urcat, înmormântând sub ele 200 de lucrători. Până acum s'au scos numai trei cadavre.

— **Un oraș în lipsă de apă.** Orașul Saint-Etienne e al treilea oraș din Franța — după Paris. Numai Lyon-ul și Marseill-ul e mai mare. E neînțeleasă înaintarea acestui oraș dacă luăm în samă lipsa de apă ce suferă împrejurimea acestui oraș. Nici râu, nici vre-un izvor nicăiri, chiar fântâni înzadar sapă până în adâncime de sute de metri. Apa trebuincioasă o conduc din munții îndepărtați în bazele de apă ale orașului. Dacă însă nu plouă timp mai îndelungat, seacă și apa munților și bazele uriașe se deșartă. Anul acesta n'a plouat în împrejurimea orașului Saint-Etienne din 27 Mai și grozava secetă până acuma deja a avut teribile urmări. În total bazele conțin 300.000 metri cubici apă. E de închipuit cum se restrâng în folosirea apei. Și astfel însă se folosește zilnic 15.000 metri cubici. În trei săptămâni se isprăvește apa din oraș și atunci fabricile orașului pot da faliment. Locuitorii privesc cu grije în viitor. Din cauza secetei mari nici nu s'a

Se prescrie zilnic de numeroși medici și profesori la morburii de plumăni, cataruri, tușă convulsivă, scrofuloasă, influență.

Oferindu-i-se publicului imitații fără preț, să se caere totdeauna: **impachetarea originală „Roche“.**

F. Hoffmann-La Roche & Co, Basel (Elveția).

Sirolin

Promovează apetitul și greutatea corpului. delătură tușă, fleγμα, asudarea noaptea.

„Roche“

Se capetă prescriindu-se de medic în farmacii à 4 cor. sticla

produs nimic, astfel laptele încă s'a scumpit terribil și oamenii își vând pe rând vitele.

Azi-mâne nici lapte nu are să mai fie în Saint-Etienne.

— **Defraudare de un milion.** Colosală senzație a stârnit în Geneva, deținerea unui membru din direcțiunea »Societății Anonima Industria Cereali« de acolo care este acuzat cu defraudarea unui milion de lire. Băncile păgubite sunt »Credito Italiana«, »Banca Commerciale«, »Societăți Caucazi«, »Bancodi Roma«, apoi băncile parisiene »Banque generale« și banca »Marqait«.

— **Contesa Montignoso și copiii ei.** Conflictul dintre regele Saxoniei și fosta lui nevastă, contesa Montignoso, a pășit iarăși în alt stadiu. În cursul săptămâni trecute regele a convocat mai de multe ori ministerul, pentru a se înțelege în chestia oare cărei schimbări în contractul cu contesa Montignoso. Au luat hotărârea, că pe cea mai mică fetiță a contesei s'o ducă la Drezda și acolo s'o crească. Întâlnire între contesa Montignoso și ceilalți copii, n'are să fie. Conziliul ministerial a mai hotărât să mai dea contesei rentă anuală, drept recompensă. — Tot în aceasta chestie se scrie din Berlin: Dela 29 Septembrie ministerul Saxoniei a ținut trei consfătuiri în chestia această pentru a aplana conflictul pornit pentru princesa Monica.

În urma contractului, contesa va ceda pe fie-sa și totodată va abdice de a-și mai revedea vre-o dată copiii.

— **Alergări de cai** vor avea loc în Arad în zilele de 20 și 21 Octombrie c.

— **Forța unei insecte.** O revistă științifică din Berlin, comunică date interesante despre aceea, câtă forță are o insectă. Pe o insectă de 32 miligrame cantitate, care se urcă și trece pe o masă, au pus un capac de tinichea și peste aceasta încă o cutie. Capacul și cutia erau 114 grame. Nu peste mult insecta ridică capacul împreună cu cutia de-asupra și eși de sub ele pe masă. Dacă punem cazul, că insecta ar fi trebuit să ridice numai jumătatea cutiei, reese că ar fi ridicat o cantitate de o mie opt sute ori mai mare decât al ei proprie.

— **Recvisite școlare,** măpi, globuri, mașine de cumput, recvisite fizice și geometrice se pot căpăta la librăria lui Jngusz J. és fia. Arad strada Weitzer János.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul »Am fost bețiv.«

— **Wolf J.,** pantofar de ghete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minorilor).

— Atragem atențiunea asupra anunțului alui *Winkler József.*

Economie.

Târg de galițe în Arad. Reuniunea economică a comitatului Arad va arangia la 7 și 8 Noemvrie un târg pentru galițe de soiuri nobile, pentruca în chipul acesta să promoveze cultura galițelor. Cei-ce doresc a lua parte la acest târg ca vânzători, se pot anunța până la 25 l. c.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 16 Octomvrie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:30 — 7:31
Secară pe 1907.	6:65 — 6:66
Orz pe 1907.	7:15 — 7:16
Cucuruz pe Iulie	6:03 — 6:04
Cucuruz pe 1907	5:19 — 5:20
Grâu pe Aprilie 1907	7:56 — 7:57

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:26 — 7:27
Grâu pe Aprilie 1907	7:51 — 7:52
Secară pe Aprilie 1907.	6:61 — 6:62
Ovăs pe Octomvrie	6:86 — 6:87
Cucuruz pe Iulie	5:03 — 5:04
Cucuruz pe 1907	5:16 — 5:17

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: gre-părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechei. 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Fetele fecioare

au de multe-ori lipsă de mijloace întăritoare, ca să spriginească natura și ca să învingă multele greutăți ale dezvoltării lor. *Emulsiunea lui Scott*, pregătită din oleu de ficat de știucă cu adaus de var de acid fosforic și natron s'a dovedit totdeauna de un mijloc escelent și probat de întărire. Fabricată din materiile cele mai bune și în urma procedurii originale alui Scott are un gust așa de bun și e așa de ușoară la mistuit încât nu produce nici un fel de conturbare la mistuit, din contră regulează mistuitul și produce apetit. În urmare *Emulsiunea lui Scott* are cu mult mai mare efect decât oleul comun de știucă. (2).

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare«.

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár«
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original G. 2.50

Se află în fie-care apotecă.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scârbă dela ori ce beutură spirțuoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beutură spirțuoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmecia lui

FRANKL ANTAL

(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Aduc la cuoștița p. t. public, că aici în

ARAD,
strada Deák Ferencz nr. 20

lângă hotelul »V A S S«

din fabricatele fabricantului de cuptoare
din Timișoara (Temesvár), alui

Pucher András,

din fabricate de prima calitate din țară po-

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Octob. 1906.

ARAD—BUDAPESTA.

	acc.	pers.	pers.
Arad, pleacă 4.16 dim.	11.25 a. m.	9.30 seara	
Sofronya	—	11.41	9.48
Curtici	4.36	11.55	10.03
Lökösháza	—	12.10	10.21
Chitighaz	5.00	12.34	10.54
Ciaba	5.20	1.29	11.39
Szolnok	7.32	4.24	3.05
Bpesta, sosește 9.35 dim.	7.20 seara	6.10 dim.	

BUDAPESTA—ARAD.

	acc.	pers.	pers.
Bpesta, pleacă 7.25 dim.	8.00 dim.	10.10 seara	
Szolnok	9.23	1.09	1.30
Ciaba	11.13	2.05	4.32
Chitighaz	11.30	2.34	5.03
Lökösháza	—	2.51	5.21
Curtici	11.54	3.05	5.38
Sofronya	—	3.15	5.50
Arad, sosește 12.12 d. m.	3.29	6.05 dim.	

ARAD—TEIUȘ.

	acc.	pers.	pers.
Arad, pleacă 12.22 d. m.	4.02 d. m.	6.35	
Ghiorok	—	4.35	7.06
Radna-Lip.	12.57	5.09	7.34
Soborșin	1.50	6.55	8.47
Murăș-IIia	2.32	8.07	9.47
Deva	2.56	8.46	10.27
Simeria-Piski	3.14	9.16	10.56
Orăștie	3.32	9.45	11.22
Vințul-de-jos	4.16	10.35	12.11
Alba-Iulia	7.—	10.56	12.31
Teiuș, sosește 7.36 seara	11.25 seara	12.58 d. m.	

TEIUȘ—ARAD.

	pers.	acc.	pers.
Teiuș, pleacă 3.55 dim	8.55 dim.	2.— d. m.	
Alba-Iulia	4.23	13.36	2.30
Vințul-de-jos	4.48	12.05	2.44
Orăștie	5.33	12.33	3.33
Simeria-Piski	6.05	1.05	4.12
Deva	6.29	1.16	4.27
Murăș-IIia	7.11	1.41	5.10
Soborșin	8.15	2.32	6.19
Radna-Lipova	9.41	3.25	7.41
Ghiorok	10.10	—	8.16
Arad, sosește 10.50 a. m.	4.01 d. m.	8.50 seara	

ARAD—TIMIȘOARA.

	pers.	pers.	pers.
Arad, pleacă 6.15 dim.	12.17 d. m.	5.— seara	
Aradul-Nou	6.25	12.28	5.21
Vinga	6.55	12.56	6.14
Timișoara s.	7.44	1.45	7.39

TIMIȘOARA—ARAD.

	pers.	pers.	pers.
Timișoara pl.	8.25 dim.	2.10 d. m.	9.17 seara
Vinga	9.45	3.03	10.17
Aradul-Nou	10.27	3.33	10.49
Arad, sosește 10.40	3.42	10.59	

Caut o fată de 15—18 ani pentru copii mei, harnică inteligentă, cu atragere cătră copii și cătră afacerile casnice, să vorbiască frumos limba românească și încâtva cea germană.

Orfanele au preferință.

Ofertele să se adreseze:

Dr. Lazar Popovici,
medic

Wien, XV. Mariahilferstrasse 136.

Atențiune!

trivite pentru încălzit cu lemne, carbuni și coals, pentru sporurile, vanele de scaldă și lespezile de părete, putându-se face totodată și eventualele comande pentru curățiri, reparaturi și altele.

Prețitul sprijin al onoratului public îl cere cu tot respectul:

PRODANOVITS DÖME.

Nu mai este încuietură de șezut!

Se gâtat cu durerea de stomacul și cu lipsa
de apetit, dacă vei comanda preparatul meu de
leor din plante ce întărește stomacul:

Barátital.

O sticlă familiară mare 4 coroane; 10 sticle mici 5 co-
roane; 1 sticlă 80 fleri.

Preparator: ZENKE ZOLTÁN, SZEGED.

De oarece contra perturbărilor de stomach și contra
fidel de apetit numai beutura DTali „Barátital” mi-a fo-
ruit, mă rog a-mi trimite cât mai curând 100 sticle cu
ambursă.

Törökszentmiklós, 5 Noemvire 1905.

Garami Zsigmond, dir la școala civilă.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături,
de site și saltele de sirmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sirmă ca: țesături de
sirmă din aramă, fier și ține, pe cari le are în deposit
mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară
de acestea, recomandă sitele sale pentru Sita de ventilat
sistem Bachler. Pregătește țesături de mază și fabrică
la îngrădit de grădini, grădini publice, curți de galițe și
păduri cu vînat, site de sirmă cu ramă de fier pentru
scopuri delucrări de pământ, nisip, petriș, și pentru lu-
crări de mine, zidiri și grădinărit. Site la ferestre de piv-
nițe și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintel la
locomotive, mori și osuri de fabrici. Somiere elastic
de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în pri-
vința ușurinței de a se ține curat sunt foarte recoman-
dabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pen-
tru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din
aceasta branșă — — cu prețuri din cele mai moderate.

Cine vrea să cumpere ghete de vară

(fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii
precum în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în
un asortiment bogat acela poate se căș-
tigi în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

căltunar pentru bărbați și femei

ARAD, Kossuth-utca nr. 67.

HALA DE FLORI

a lui **SCHWEFFER EDE**

Piața Andrassy • ARAD • Palatul Minorităților.

Pentru ziua morților recomandă cununile
sale în execuție admirabilă pe lângă pre-
țurile cele mai moderate, tot astfel buchete,
împodobiri la masă, în caz de necesitate
se pregătesc în 2 oare.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

CINE E BOLNAV!

La moment alină și necondiționat vindecă tuse, respirație grea și durere
de cap

SIRUPUL DE MUNTE

PENTRU PIEPT

a farmacistului **BALLA**

renumit, recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împiedecă tuse convulsivă, tuse măgărească, durere de
piept, greaua respirație, astma, trocnă, febrintea și regușală.

Sirupul de munte pentru piept a lui BALLA descris mai sus se
aduce în circulație în două forme.

Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic
câte 4 linguri. La copii de 12 ani în sus tot așa Prețul 2 coroane.

Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4—5 lingurițe. Prețul 1-20 cor.
Indrumări de trebuință alăturăm. —4

Se poate căpăta numai la preparator:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POȘTE pentru expediție și ladă se compută 40 fl.
La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratoită și pachetul se
expedează scutit de cheltuială în caz de trimitere înainte a sumei.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de
vie, că până se mai am deposit din oltoii de vie din
acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bo-
gată de vie de vin și struguri confect

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei
mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bo-
gată, precum și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-
Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu me-
todul cu succes a oltoilor de substituit.

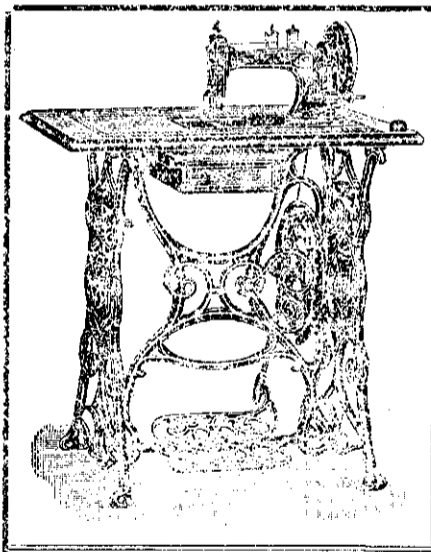
În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslu-
șire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410.

Arad, str. Battyhányi nr. 13.

Telefon 410.

30 fl.

Mașini de cusut.

Pe lângă responsabilitate de 5
ani o mașină nouă, familiară, veri-
tabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta
numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felul de mașini de cusut se primesc pe lângă prețu-
rile cele mai favorabile și pentru munca mea țiitoare iau răspundere.

Catalog gratuit și franco.

Pentru vinderea

Marelui magazin de asortiment de sticlă

de porțelan, maiolică, vase de piatră, obiecte de lux, vase, lampe de mase și candelabre, oglinzi, obiecte
de argint, alpaca și nickel, decoruri pentru odăi și mese, acomodată pentru aranjamente casnice,
începând dela calitatea cea mai fină până la cea mai ordinară sunt neasămănător de convenabilă.

Toate acestea se vând cu prețuri foarte
moderate — în prăvălia mea, situată pe Szabadság-tér 21.

■ Efectuesc foarte punctual comande de sticlărie. ■

Cu stimă:

KLOHS ADOLF.

Onorat public!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că după o funcțiune de 15 ani la firma Neumann M. din Arad, am părăsit această firmă și am întemeiat **și deschis** aici în loc o nouă

prăvălie

de tot felul de haine pentru bărbați, juni și băieți

care e deja înprotocolată la tribunal sub firma

Braun Miksa

ARAD

Szabadság-tér, palatul gróf Nádasdy.

Experiențele și cunoștințele mele speciale, precum și legăturile avantajoase mă îndreptătesc a spera, ca voi putea satisface și în măsură completă celor mai jingăse pretenziuni a le onoratului public. Îndrăznesc a mai aminti, că

deschid clasă separată pentru comande după măsură.

Toate comanda și târguierile să întâmplă și pregătesc numai sub supraveghierea mea personală, prin ce se asigură materiile cele mai escelente, ce le posed în magazină, în asortiment mare, pe cari le vind cu cele mai moderate prețuri fixe.

Rog cu deosebit respect pe onor. public, că în noaua mea întreprindere se binevoiască a mă părtini și învrednici de comanda numeroase.

Cu osebită stimă:

BRAUN MIKSA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Telefon 101.

Telefon 101.

Kovács és Polgár

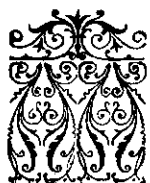
● LUGOS ●

Fabrică de ciment, întreprindere de zidiri de beton și beton de fer.

Fabrica lângă gară. Birou: strada Ilona 2.

Fabrică și ține în magazin

țevi de ciment în toată mărimea pentru traverze, poduri și canale; mai departe șghiaburi (vălai) de ciment de fer pentru comune, domenii și particulari, trepte de piatră artificială, ciment și imitație de marmoră, stâlpi pentru garduri de beton, plăci de ciment simple și de lux.

Primește ori-ce fel de lucrări de lucrări de beton, beton de fer și lucrări de asfalt, mai departe corporuri à la Erernit și tot felul de lucrări de pavagiu.

Ține în magazin, vinde en gros și cu detail:

Ciment portland și roman de Beocsini, var, gips, trestie de stucatură, cătran, carbolineum, cărămizi și material rezistentă focului, praf de ciment etc.

La dorință servește cu planuri și preliminaru.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spesele de intabulare, convertez datorile de interese mari.

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritorul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.